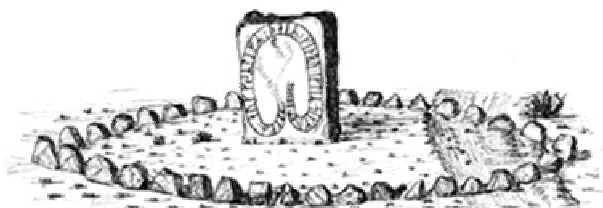

Södra Lunger

På Lungeråsens södra del där den skjuter ut som ett näs i Hjälmaren ligger ett välbevarat gravfält från järnåldern. Här har land- och vattenvägar mötts. Här finns tre rösen och 15 stensättningar av olika form samt en treudd registrerade. Det som kanske mest tilldrar sig uppmärksamheten är en skeppssättning i vars mitt en runsten är rest.

Teckning av O. B. Blomberg 1864, ATA

Runor

†HJULFUR : †NOR : †HJULFUR : †HJUL : †HJULFUR : †HJULFUR :
 †HJULFUR : †HJULFUR †HJULFUR

Translitterering

helgulfr : auk : keirlifr : þeir : kerpu : eftir : sigmund :

brupur sin

Normalisering

Hælgulfr ok Gæirlæifr þæir gærðu æftir Sigmund, broður sinn.

Översättning

Helgulv och Gerlev, de gjorde (minnesmärket) efter Sigmund, sin broder.

Publicerad: Närkes runinskrifter nr 31.

Från 1700-talet finns de första utförliga uppgifterna om runstenen och gravfältet. Bland annat finns en teckning utförd av J.G. Hallman. Förmodligen har skeppssättningen och runstenen tillsammans utgjort ett monument. Det finns andra runstenar som rests i anslutning till skeppssättningar, till exempel Replösa i Småland. I Danmark finns det en runinskrift som berättar att resaren förutom att rista stenen gjort en hög och en skeppssättning (ordagrant skæið 'långskepp'). Tyvärr har ristaren utelämnat vad Helgulv och Gerlev gjorde. Det hade varit intressant att få veta vad man i vikingatidens Närke kallat ett minnesmärke av detta slag.

Gerlev är en mycket ovanligt namn i de vikingatida runinskrifterna. Det förekommer bara här och på den kända Hogränstenen från Gotland. Helgulv förekommer även på en eller ett par sörmländska runinskrifter men är för övrigt okänt. Över huvud taget är sammansatta namn på Helg- ovanliga. I det vikingatida runmaterialet är utöver Helgulv bara kvinnonamnet Helggun känt. Sigmund förekommer i ett tiotal inskrifter. Runstenen kallades redan på 1700-talet för Kung Sigges sten. Någon anledning att tro att Sigge (det vill säga stenens Sigmund) varit kung finns inte, men vi kan anta att han var en framträdande person i bygden. Det är intressant att se att kunskapen om vad som står på stenen varit så spridd att en sådan tradition uppstått.

På stenen finns också en rättad felristning i ordet gærðu 'gjorde'. Först har ristaren ristat kepru och sedan rättat det till kerpu. Därefter har bara de riktiga ristningslinjerna målats i. Hade runstenarna inte målats i skulle en rättning av det här slaget bara gjort inskriften mer svårläst. Att runstenar målats i vet vi från ett antal fynd där färgrester genom lyckliga omständigheter bevarats. Dessutom finns ett par runstenar där det av inskriften framgår att stenen varit målad.

VÄLJ RUNSTEN:

Välj en länk

VÄLJ LANDSKAP:

Välj en länk

Foto: Marco Bianchi, Uppsala universitet

Foto: Marco Bianchi, Uppsala universitet

Foto: Marco Bianchi, Uppsala universitet

På en flat jordfast sten en dryg meter från runstenen har två skolpojkar Sven och Rulle (Rudolf) omkring 1925 ristat in sina namn. Denna moderna inskrift lurade faktiskt för en tid några forskare som trodde den var av mycket äldre datum.

Se även:

[Översätta runor](#) - Om translitterering, normalisering och översättning av runor.

[FMIS Fornsök](#) - Läs mer om denna runsten i Fornsök.

Till Västmanland och Närke

Så hittar du dit:

Klicka på länken nedan till Eniros karttjänst.

Eniro.se

Riksantikvarieämbetet Telefon: 08-5191 8000 **Här finns vi**
E-post: riksant@raa.se Webbredaktionen: redaktionen@raa.se | [Om webbplatsen](#)